

„ЗАСТАВА“ излази трипут
у недељу, средом, петком
и недељом

Цо а је на годину 14. фор
на по год. 7 фор. на чет-
врт године 3 фор 50 пов.
а вр. за Аустрију, а за Ср-
бију на годину 140 гроша
на по год. 70, а на четврт
године 35 гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају по ко-
личини врста, које из гар-
монта заузимају, и за сваку
врсту плаћа се за први пут
5, за сваки даљи пут 4 н.
осим тога за жиг увек по
30 н. Дописи се шаљу у
редшпиту а предлата ини-
серати администрацији „ЗА-
СТАВА“ у Нови Сад, у кући
број 868. код „златног јед-
нобога.“

Број 108.

У Новоме Саду, у петак 12. септембра 1869.

Год. IV.

Језгра граничарског питања.

Славени у обште, и нарочито у тако званој аустро-угарској монархији немогу до једне, или средње обште политике да дођу, а немогу зато, што им је политика излив разни, често противуположени начела, и тежња. Једва да се, кад су сви у нужди, сложе у одпору противу трећег, да они над Ческом, па и над Немцима у њој автономно владају, Словенци само на основу начела народности могу постићи своју најновију цел: да из Крањско, и делова Корупске, Штирске, Градашца, Градишке, и Истрије створе „Словенију.“ У Галицији Пољаци стоје на терену историјског права, Руси на терену народности. Између сами Србаља и Хрвати, кои су данас по језику, ако и не по свима духовним стихијама народности, један народ, још није подпуно споразумљење у обзиру излазне тачке и цели народне политике постигнуто.

Хрвати и дан данас, и после знаменитог саборског закључења, „да су Хрвати и Срби један и истоветни народ у тројној краљевини,“ ипак немогу да се одуче, на историјско право и према самим Србима у тројној краљевини позвати се, и Србе Хрватима називати, само зато, што се земља, на којој они живе, негда хрватска звала. У њи „јединство и истоветност“ као да то значи, да су Срби у „старинској хрватској земљи“ Хрвати. То онајмо не само на Хрватима Мађаринима, који су сад на влади и у власти, и који непризнавајући Србе, и гонећи ји из јавног живота и власти, хоће колико својима места да направе, да толико годе не-просвешћеној, и верозаконском предрасудом за-слепљеној браћи католичке вере — него у нечем, и мало по мало и на самој народно-хрватској страни, која можда тиме хоће да „одиш“ (мржњу) од себе одклони, те име србско у тројној краљевини и граници све мање спомиње.

Овом обштем разматрању, које иначе није нам обичај, даде нам повода и само граничарско питање, које је тако важно за нас, да га и опет на око узети морамо.

Ми држимо, да „слобода народа“ треба да нам је излазна тачка и мета народне политике.

У слободи народа лежи и јединство народа, и очување народности. То је језгра, остало је љуска. Историјско право долази у другу линију, и то више према страном народу, кои своим историјским правом, или силом, или на-в културним интересом хоће туђе већ отечено право да побјега, или и само природно народно право да сузбија, а не према братском, или сродном народу. Ми идемо, да правимо нову историју, и границе досадашње историје само толико уважавамо, колико морамо, да у њима прву мисао развијати, главну цел постицавати можемо.

Зато кад браћа Хрвати, па и у самом „Зачетнику“ о историјском праву „матере“ земље, Хрватско и Славоније на границу говоре, ми то само у одношају према Угарској по-њамо, и уважавамо; између провинцијала и границе пак с једне, између Хрвата и Србља с друге стране изчезава та линија историјског права. Оба дела земље, оба народа, или ако хоћемо народ оба имена имају једнако право, и не историјско право, него сродство крви, интересе једнаке народности, и будућности из-скује, да у заједницу ступе, и заједнички своја народна права и интересе чувају, бране, и унапређују.

Ово предпоставивши, сад већ можемо по-знати, из чега изири она битна разлика, коју смо у предлогу између Сисачког и Панчевачког предлога опазили. Сиску је излазна тачка „историјско, територијално право“, Панчеву „начело народности“. Сисак и неомишља на сазив граничарског сабора, бар таког, у ком би и прекодунавски граничари били — Панчево неосврће се ни на какве историјске, или територијалне границе. Ми ако смо пут од обштине Сиска изабран за коректнији и цели-сходнији нашла, нисмо то из исти унутрашњи мотива и разлога учинили, из кои Хрвати учинише, него што у спољашњем одношају србског и хрватског народа насипрам трећег, неможемо игнорирати, превијати садање исто-

ријске, и политичко-географске границе, ако ји и сматрамо иначе за привремено.

И само начело народности није онда подпуно изведено, кад је наравно због постојећи речени граница с обе стране Дунава, од сабора границе одељена половина народа и србског и хрватског.

Као што смо негда казали, да би готови, кадри, а и дужни били, нашу овострану политику примерити политици србског народа у Србији, кад би ову на висини свог позива видели, тако неустежемо се израћи оно, што смо и делом на разним саборима посведочили, т. ј. да смо и с ове стране Саве готови, кадри, а и дужни, политику неколицине стотине тисућа Срба с ове стране Дунава примерити политици, која с оне стране Дунава и Драве до јадранског мора милијонима Србаља и Хрвата годи, само кад видимо, да је ова на добром путу, или да јој жртвима нашим припомоћи можемо, да на добар пут и правац изиђе.

Што год се преко Саве, Дунава, и Драве за наш народ добије, одасјаће и на остале делове народа, и жртве ће стоотручно накнађене бити.

Ово је наше становиште у граничарском питању.

Сад да видимо језгру тога питања.

Језгра питања не лежи најпосле нити у времену нити у другом модалитету разрешења границе, нарочито што се начина и места са-слушања границе тиче, — него у том: да се граница, ма кад се разрешила, уједанпут на све стране разреши.

Но и ова је језгра само језгра плодном семену за сва питања и одношаје србског и хрватског народа и с ове и с оне стране Дунава. Узглас: Границу сву на један пут, или никако — кључ је дозвољеним решењу одно-шаја тројне краљевине према Угарској, и Србаља у Угарској с ове стране Дунава.

Да је то тако, то показује најјасније то, кад посмотримо, зашто Андраши и Раух неће да се граница уједанпут разреши. Могуће је, да и ратно министарство, да Беч сам негда границу наједанпут сву из руке, него само као залогу признања, куда граница спада, парче уступа — али смо уверени, да је и горњој господи овако разрешења границе милије.

Андраши је имао слободу једном Хрвату рећи: да ће се добро чувати, да не пита границу за њено мишљење — али он и то врло добро зна, питао он границу као таку, нешта, да како би њени посланици сабор у Загребу наједанпут поплавили, и народне елементе у Хрватској и Славонији подрепили, да би крај био онакој погодби, каква је, и њеном носиоцу: Рауху — да би се једном речи ствар из нова почети морала. То је што он неће — а то је, што и зашто ми хтети морамо.

Но и за Србе с ове стране Дунава време и прилика разрешења банатско-бачке крајне кључ је дозвољеним решењу србског питања, тим више, што ни Мађари порећи немогу, да је онда згода заокружењу муниципија или ди-стрикта, које по самој природи ствари србском елементу у корист иде. Но и ту ефект, утисак и притисак слаби, кад би комад по комад разрешиван био, шта више, кад то не би у једно време било, кад се и хрватско-славонска граница разрешава.

И то је, кад г. Андраши хоће да чује, и да зна, узрок, што смо противу оваког честичног увидања границе.

Док он то и тако хоће, то иде на зло народа србског и хрватског, а на добро самога Рауха, барона, и мађарона хрватски — и зато му морамо, колико год у можемо, рачун кварити.

Ступи ли он на терен, да се граница уједанпут разреши, и покаже ли тим, да не преза од последица, или боље рећи, да му нису противне последице, које су тим било са предходним, било са следећим питањем граничара неразлучно скопчане — онда ћемо се другачије разговарати.

Донде се агитација законитим средствима мора на све стране продужити противу оваког, па и сваког честичног разрешења границе.

Нисмо тако наивни, да не држимо, да ће опет бити оно, што Беч и Пешта међу собом уговоре, и да је србски и хрватски народ тим већа жртва и цена распре и погодбе Беча и Пеште, што је вернији — али et his quon-дам Deus finem dabit. Треба живот и свест

показати, и своје право тражити, да се не буде рећи могло, да смо га сами напустили, време ће учинити цевап кавзи — et hocum memi- nisse juvabit.

Хоће ли бити срб. нар. сабора?

Само нас две недеље дана растављају од рока, за који је по званичним мађ. новинама продужење сабора народног одређено — а народ наш, ни сами заступници његови незнају још ништа о томе од стране саборског председништва; нити има позива, нити се зна, хоће ли на место они, који су мандате положили, нови избори бити, и кад? То су последице „природног“ или „законитог“ председништва!

Што се они тиче, који су мандате положили, о том се разни гласови разносе; једни веле, да ће се због тога, што мандати нису уредно положени, узети, ка и да нису положиени, и да ће полагатељи — ни лук ели, ни на лук мирисали — у сабор доћи; други мисле, да то бар онај народ и оно свештенство неће допустити, који се са својим заступницима не слажу, и да ће ови и на сабор послати захтевање, да се на место њихови пређашњи заступници разишу избори за нове; други опет држе, да официјарима тако звана официјарска част не допушта доћи натраг, кад су се места своје одрекли, и саветовати се са онима, за које су рекли, да с њима немогу се саветовати. Неки из противног табора и то поговарају, да ће неки полагатељи мандата ући у сабор само зато, да се међутим непопуни сабор, па ће њи толико уздржавати се од седница, колико је нужно, да сабор неможе саборисати, и тим да се ствар бази на неизвесно време. Покушајте и то!

Кад је оно предлог чињен за одгођење сабора, поглавито је наглашено, да чланови нису спремни, да нарочито свештенство није имало времена скупове и зборови држати — где су ти скупови и зборови, где су те припреме? Чујемо само, да неке прете путују по селима, или иначе чрез свештенике питати дају, како би обштине желеле у будуће да се свештенство издржава? То се чини потајно, и у разговору са два три, или неколицине чланова, турса, и т. д. наравно највољнији, па онда се ваљда мисли са таким неконтролисаним, неуредним изјавама пресјати на сабор чинити? Обштине наше треба да пазе на такве злоупотребе, па да недају изјашнења своја никако другачије, него из скупштински јавни седница, пошто ни сам одбор није на то овлашћен; и ту ваља најпре ствар да се чрез одбор један припреми; напоследку посланици дотичног среза законити су заступници обштине, зато њима би управо ваљало достављати такве жеље и изјаве.

Повнато је, да су наши архијереји од времена сабора од год. 1865. много напопили на она места, која је сабор редуковао (смањено) ма да је патријарх у име свију и пред свима рече дао саборско-синодском одбору, да ће се они и међутим и до краљ. потврђења закључка саборског држати.

После потврђења закључака пак до времена, кад ће закон у живот ући (до 1. јан. 1869.) пошљено је на врат на нос. Пошто је та ствар с две стране значајна, једно, што такви попови не треба да могу запремити новим богословима место кандидата, друго, што ће обштине пре до редукције доћи, ако се можда закључи, да ти свештеници, наиме пак они од авг. до краја дец. 1868. год. запошљени новом избору — чрез обштине подлеже, ако не одпадају или се на привремену плату не сведу — то би желити било, да се нађе људи, који ће себи труда дати, да се из сваке обштине набави, и или посланику уручи или „Застави“ пошље списак таки нови свештеника (пароха, администратора, капелана, и т. д.); још би аутентичније било, кад би саме обштине званично то сабору или посланику са тељобом прекорачено редукције јавила.

Но ми и не питамо: хоће ли бити срб. нар. сабора?

Само у нас може „поглавар“ народ тако у тамн и незнању држати!

Главна скупштина Матице Србске 3. и 4. септ.

II.

Кад је председник одступио, и подпредседник место заузео, предложи Сандић, да се најпре предуме примање нови чланова, па онда да се приступи избору председника, да би дебате, у којој су Нинковић, Кујунџић, Милетић, и т. д. учествовали, буде предлог одбачен, и избор председника предузет. Једногласно буде изабран за идућу годину за председника г. др. Јов. Суботић. Затим је следевало примање нови чланова, и буду ови пријављени, 53 на броју примљени, међу њима и таки, кои су лане због повнатог маневра одбачени били, доказ, да се није противу лијану противу начина и смера ишло. Имена нови чланова у особеном списку саопштићемо. За подпредседника би на ново г. Милош Димитријевић предложен, и већ се акламовало, кад Милетић учини примедбу, која се не на личност, него на званични положај кандидата односила, пошто је он постао краљевски чиновник, који се положај не слаже са евентуалним начелништвом Матице Србске, тим више, што баш Матица Србска као књижевни завод има сношаја са истим министарством, ком би подпредседник као краљ. званичник подложан био. Пошто је још говорника за то мишљење било, и Нинковић предложи, да се најпре о том начелно реши, да ли се званични положај са подпредседништвом Матице сложити може, или не — претвори председник ради договора о том, као и о кандидацији подпредседника седницу у конференцију. После неколико минута изјави др. Павловић у име конференције у отвореној седници, да је конференција наша, да се званични положај, као што га г. Димитријевић заузима, слаже са подпредседништвом, и по томе буде г. М. Димитријевић за подпредседника без гласања, акламацијом изабран. Начело је подлегло обзиру на личност. — Затим се прочита предлог књижевног одељења у обзиру свои нови чланова, и скупштина прими за чланове књижевног одељења: Ст. Б. Поповића, Тошу Недељковића, Мишу Димитријевића и учитеље Панту Поповића и Дим. Јосића. — Од ланске скупштине изаслани одбор за преглед рачуна год. 1868. извештава, да су рачуни у реду. — Управљајући одбор извести о стању фонда Текелијиног, и о трошењу његовог прихода. Пошто је т. ј. Текелија у заклати својој одредио, да се половина прихода на питомце троши, а половина да се капитализује, и пошто се лане приметило, да се више од половине троши, а остало да се капитализује, то је ланска скупштина наложила управљ. одбору, да ту ствар извиди, и да и о томе предлог учини, да ли би времену и цели сходно било, да се своим законитим путем измени речена наредба Текелијна, т. ј. да се и више од половине на питомце троши, као што би то потреба изискивала, и како, и докле да се остало капитализује, пошто вековечно капитализација не би ни самој од неумрлог Текелије намишљеној цели одговорило. Одбор је поднео извештај о стању и трошењу фонда, из кога се види, да је приход 12—13000 годишње, данак од 1200—2000, чист приход 10—11000 годишње, да се на питомце 4—5000, на управу и оправу 3 до 4000 фор. годишње троши, да је од године 1853. до 1868. годишње од 1000—4000 ф. а просеком 3002 ф. 29 ¹/₂, н. преостајало, да се дакле свакако више од поле трошило. Том се приликом и то приметило, да администрација доста стаје, и премда је благајник из књига изјаснење дао, да од оних 3—4000 ф. који се воде као трошак на управу, одржање кућа, и т. д. има јаки позивија, које се опет на питомце односе, као н. пр. дрва, свеће, оправу станова, и т. д. тако, да на праву администрацију до 2000 ф. долазе, и пак је наложено одбору, да гледи, да могућу штедњу у трошку администрације уведе. Преглед тај стања фонда саопштићемо особито. Како одбор није никакав одређени предлог о даљем поступку учинио, то је на предлог Милетића после дуже озбиљне стварне дебате решено: да се управљ. одбору даде налог, да идућој скупштини поднесе одређен предлог: како да се администрација по основима што веће штедне организује; како да се воља Текелијна примени околности и

потреби садашњег времена, те да се већи део од половине може на питомачке цели употребљавати; на последку како да се и стипендије према томе системши, нарочито пак, да ли да се заводње Текелијанума у Пешти задржи, и то да ли у свему, или четири задржи, и како да стоје слободне ручне стипендије према онима, које су за Текелијанум везане? Хоће ли се Матица и на сабор обратити, о томе ће у своје време решити, нарочито док види, какав ће бити склоп сабора, и да ли ће бити прави орган народне воље. И међу тим пак, док одбор не учини горњи предлог, и скупштина о том коначно не реши, закључено је на предлог председника, да се поред могуће штедне администрације и то изрече: да ће се Матица вољи основатеља Текелије што је више могуће приближавати, и по томе од друге половине што мање трошити; услед тога Матица задржавајући постојеће стање у обзир броја, и платџ питомца, неће никакву молбу за изванредну помоћ из Текелијановог фонда уважити, чега се одбор придржавати има. — Затим се попунило избором 7. питомачки места. Прво је акламацијом попуњено; при другим се роди питање о начину гласања. Предлагано је, да се бира једно по једно, тако, да ако ко одољенском предлогу други супротставља, да се о том гласа. На последку победи напор, да сваки шест имена на листи напише, па где буде абсолютна већина, где не, да се међу онима, који највише гласова имају, наново гласа. Резултат је показао, да садашњи начин бирања није целасходан. Изостало је ученика, који су претежнији, и од књижевних одесеља на прва места стављени; и одесеље ће добити науку, да одсад у кандидацији строжије буде, и да не предлаже и онаке, који би могли проћи онда, кад би оскудост била у кандидатима, који еминирају. Имена изабрани јавилисмо.

Тим је први дан скупштине изпуњен био, и седница је други дан, 4. септ. продужена и до подне свршена. Предлог књижевних одесеља, да се ручна стипендија питомца у Бечу на њову молбу повиси, није према горњем закључењу могао уважен бити. Питомцу Томановићу би допуштено да може у Грацу науку продужити. Проглашена би награда од 20 дук. за одраслије Српкиње, кога је сачинио Мита Петровић, слушаатељ наука у Хали; исто тако прогласи се награда од 5 дук. за баладу „Гусарова смрт“, које је сачинио Јов. Јовановић. Предлог књижевних одесеља расписана следеће дела и награде:

1. Научно написана повесница свеколике књижевности српске од најстаријих па до најновијих времена. Награда је 120 дук. Рок Ђурђев дан 1870.

2. Шаљива игра из српског народног живота. Награда 200 ф. Рок Ђурђев дан 1860.

3. Помоћна књига, која ће упућивати, како да се пишу писма, поздравнице, обвезнице, опоруке и т. д. Награда 200 ф. Рок Ђурђев дан 1870.

4. Да се што потпуније покупи, што је у немачкој књижевности писано о Србима, означивши тачно наслов књиге, годину кад је изишло, место где је штампано и име пишчево, или ако се у повременим листовима налази годину и број листа, — исто тако у кратко предмет о коме је писано. Ово се може написати на српском, француском, латинском и немачком језику. Награда 300 ф. Рок Ђурђев дан 1871.

А за летопис ове награде:

1. Повесница нашег народа у тако названој хрватској крајини генералату карловачко-вараждинском. Награда 60 дук. Рок Ђурђев дан 1870.

2. Нацрт повеснице српског народног позоришта у овим крајевима, најмање три штампана табака. Награда 60 фор. Рок Ђурђев дан 1870.

3. Да се предложи начин, којим би се могло у нас продаја књига најбоље удестити. Награда 80 дук. Рок Ђурђев дан 1780.

4. О естетички наших народних песама. Награда 100 ф. Рок Ђурђев дан 1870.

5. Монографија Новог Сада. Награда 60 ф. Рок Ђурђев дан 1870.

6. Новела или приповетка из нашег народног живота. Награда 100 фор. Рок Ђурђев дан 1870.

7. Погледом на наше крајеве овде у колико је корисно по наш народ пољоделство, у колико ли стачарство. Награда 100 ф. Рок Ђурђев дан 1870.

А за преводне грчке и римске класичке књижевности.

1. Едип тирај од Софокла, у размеру оригинала. Награда 100 ф. Рок Ђурђев дан 1870.

2. Четири катилинске беседе цистерноне с кратким уводом и разјашњењем. Награда 80 ф. Рок Ђурђев дан 1870.

3. Демостенове филипике с уводом и разјашњењем. Награда 100 фор. Рок Ђурђев дан 1870.

По предлогу књижевних одесеља би овај буџет из фонда матичиног за год. 1870 примљен:

Приход на капитал од 46681 ф. са 6¹/₁₀. 2800 ф. 86 н. држ. обвезнице са 5¹/₁₀ 105 ф. Свега 2905 ф. 86 н.

Расход: редовни трошкови 1344 ф. 97 н.

за набавку библиотеке 200 ф. свега 1544 ф. 97 н. остаје за књижевне цели: 1360 ф. 89 н., одкуда се види, да администрација скоро половину односи.

Буџет из Накиног фонда овај је: Приход од капитала од 16737 ф. са 6¹/₁₀ 1004 ф. 22 н.

Расход: ред. трошак 50 ф. остаје за награде 954 ф. 22 н.

Затим је прочитан извештај вискала Матице о парницама.

1. Парница фонда Текелијаног.

1-во. Парница противу српске православне общине у Араду због куће код „златне звезде“, коју је Текелија оставио за фонд свештенички у Араду, ако право патроната добије, иначе прав. српској семинарији у Араду, ако те не буде, своје заводу. Парницу је ову Матица на трећем суду одлуком од 18. јануара 1869. год. изгубила, и вискал је добио од одбора налог, да извиди, може ли се парница обновити.

2. Парница односно извршба противу нарошчи Арада због дуга од 25.221 ф. а. вр. на кои је варош иста 4000 ф. капитала и 2000 ф. интереса платила, остало ће у години 1870.

3. Парница против Ђорђа и Марије Груић због 1200 ф. у пређашњем је стању.

II. Парница фонда Јовановићева.

1. Парница стечајне масе Ј. Арваја и жене му због 4075, која је у толико у корист Јовановићева фонда испала, што је тужитељима само свота од 162 ф. шајна са 6 проц. од 20. ф. 1847. досуђена.

2. Парница мајора Јаноша због 1600 фр. пакнаде за продату земљу, коју је фонд изгубио, а против извршбе рекура је дат.

3. Парница противу стечајне масе М. С. Бошковића због 1400 ф. која је сува на земљи овога осигурана.

III. Одказано је равним дужницима, нарочито Текелијаног фонда 12 000 ф.

IV. Расправа око Масе Петра Костића, у којој је за фонд осигурано 26.493 ф. 77 н. Остатак са 6 проц. каматом од 1. окт. 1866. имају наследници допунити.

Предлог књижевних одесеља, да се Текелијанов библиотека пренесе у П. Сад, и да се после и Текелијанов и Матицива књижица за јавне прогласе, усвојен је; желити је само, да се то што пре изврши, и да књиге уређене и понаместане буду. Предлагано је, да се мања кућа Текелијанов у Пешти извиди, па да у њој питомца смештени буду, а већа да се под кирију даје; решено је, да упр. одбор план и прорачун о свему изради, и идућој скупштини поднесе.

Затим је изабран нов управљајући одбор, коме су сач. чланови: Ђ. Шевић, Ст. Николић, Јов. Малетић, Ђ. Ракић, Ж. Ђурић, Ст. Јевтић, Јов. Јовановић, Јуб. Степановић, Сима Марковић, Пет. Попадић, Ж. Косирић, Коста Новаковић, адв. Ал. Јовановић, Марко Шилић, Гавра Мијаговић, и пошто је изабран Св. Милетић због препреке на саборима на избору захвалио, изабран је на место њега Пет. Нинковић. — За Арад није нов заступник изабран, него ће се од случаја на случај поверавати заступништво. И тиме буде главна скупштина завршена.

„Видов-дан“

донесе читаву филипску противу листа „Србије“, што дан кнежева рођења није особеним чланком поздравил; тим поводом изаша „Србија“ владање уредника садањег „Видов-дана“, г. Милоша Поповића за 30. година, и ми дотичне податке нашој публици из „Србије“ саобштавамо.

„Најпосле ми држимо да најмање права има да нам то пребацује онај лист чије уредништво својим досадашњим радом ни мало не улива вере о искренности своје држављанске љубави и оданости, јер његови т. ј. Милошеви рођендански поздрав, пише „Србија“, фабрицирни по једном урнеку кадише све кнежеве што се изменише за ових 30 година у српској кнежевини.

Ко нам то не би веровао, а он нека загледа најпре у 70 број „Српских новина“ од 1843 год. које је данашње уредништво „В. дана“ уређивало, па ће тамо наћи ове врсте:

„Београд 30. авг. Данас је освануо дан опште радости и свенародног весеља, дан т. ј. тезовменија Његове Светлости кнеза и господара нашег. Још пре гранутка сунца пуцњава топова с Врачара огласила је и поздравила наступајуће торжество, и у сваком правом српском срцу побудила сладко саучасће. У 1/9 сати ударе звона и позову нас у цркву, да свештенишким Творцу одамо толику благодарност, што нам је даровао гледати и љубити кнеза и господара у особи сина, што нам је даровао предрагу прилику славити премило и опште љубљено име и томе изразити чувство наше неограничене преданости, а заједно и себе и Име то, и драгоцену Особу која га носи, препоручити његовој великој милости и промислу.“

Но избор је у оваквим описима обилат а срце г. уредника препуно од осећања „верности“ и „поданичке неограничене преданости.“

У бр. 96-том од 1. децембра 1843 год. стоји: „Београд 29. новембра. Прошастог четвртка били смо учасници неизмерног и свесрдног весеља. Тај дан је наш Светли и срећно владајући кнез (долази име) славно своје крсно име.“ — и т. д.

После годину дана још је обилатије срце уредниково са својим „чувствованияма“, још је моћније перо које изражава неизмерну радост „широкога срца које је у стању да смеети у се и најразноврснија „чувства“ и „осећања.“

У бр. 79. од 30 септембра 1844 вели се од речи до речи:

„Београд, 29. септембра. Сваком искреном Србину и верном грађанину дан рођења земаљскога господара свагда је био празник, а и весеља и поразителна светковина. И право, јер који би други дан у години чувствования среће, стојати под кормилом мудрог и отеческог владаоца, као што је та срећа нашом отечеству, одкако га управља син његовог избавитеља, пресветли господар и кнез, у нами више пробудити могао, који би дан нама сходнију прилику дао, да торжествено и весело благодарност за ту срећу и нашу љубав и верност к отцу отечества изразимо, него управ овај, у ком је свемогући онога, кога нам је за владоца на земљи определио, у живот дозвоа.“

Да пређемо неколико година, у којима срце уредниково непрестано плива у радости од силних „чувствования“, која га дотле обухватају да му госа и у стиховима покушава дати одушке и одјека.

У бр. 141. од 11. децембра 1852 год. прича се како је прослављен празник св. првозваног Андрије и међу осталим вели: „Народ се стицао у божије храмове и ту свештеном податељу свију блага са скупшеним срцем најтоплије благодарене одавао за ово спокојство, за ову срећу и благополучије, које данас ужива, и срдачне молитве небесноме престолу слао, да би га у овоме благополучном стању, под благим окрмљем Његове Светлости, нашег премилостивог господара и кнеза . . . цела, мирна и здрава одржао“ и т. д.

Године 1854 у бр. 114 од 1. октобра вели се:

„У Београду 29. септембра. Данас је дан кад свака грудва српска светкује онај благословени час, у који нас је Бог обрадовао дичном новином, што сад јарко свети свој нашој лошј Србији. Данас је онај дан, кад наша поносна своја кућаца доми часницу своје светлоте домаћину и топлим жељама величество му спрема за достојну главу. Ово је дан, у који се 29. септембра 1806 год. наше мило отечество срадовало још већем сину великог му оца, светлоте господару и кнезу нашем“ . . .

У бр. 110 од 27. септембра 1855 вели се приликом говора о наступајућем дану рођења тадашњег кнеза међу осталим и ово: „ . . . О благо нама, благо отечеству нашем! — Заиста је ово ретка срећа, ретка радост, коју данас уживамо!“ —

Али времена се изменише и славно уредништво В. д. у првом броју од 1859 године разлажући значај о догађајима од 1858-ме г. т. ј. промену владе, међу осталим вели: „Као што су догађаји, збивши се преклане у јесен, ослабили власт и самосталност земаљског савету: тако се доласком Елем-паше, и догађајима тада збившим се, ослабила, понизила и — слободно рецимо — нарушила власт књажевска. Јесени догађаји преклањски и прелеташњи лањски доказују очевидно, да се отечество наше налазило на путу пропасти, да су народне силе наше с дана на дан слабиле, да се земља налазила у тако озбиљном, у тако сумном стању, да је родољубац само са жалашћу и страхом могао погледати у најближу будућност. Непрестана трвња између књаза, заостранившег од пута законитости и интереса народних, и савета, стражарећег над законшћу и интересима народним, уништише све поверење, које узајамно између себе морају имати људи, којима је предано да се о земљи и народу брину, народом да управљају и воде га на пут среће и благостања, народне интересе у земљи и ван земље да чувају и бране. Је ли могла дакле држава напредовати при сваком стању ствари?“ и т. д. и т. д. и т. д.

А где је господо оно „благополучије“, где је она „срећа“, оно „благостање“ које ужива наше Србија 1843. год. Одкуда вама сада друге очи којима гледате једно и исте ствари? Одкуда се друго посматрање стања Србије врти у вашој глави? А, — да, — та то су ваши „закони опортунитета!“ Тако је онда ишло а 1859. год. није, — то је тај ваш „закон опортунитета!“ Заиста, — реч није лоша, само кад не би било и других речника, у којима историк и испитач прилика наших чита, да се такво понашање једних новина мора крстити именима . . . ви се већ сећате каким.

Ви велите: да не треба тражити „грехе у мору мртве прошлости.“ Ви признајете дакле, да је ваш „историјски рад“ „грешан“? Ви као да се кајете?! — О, — знате, шта бисмо вам желели? Ништа друго до да живите јдн једно

200 година, да види свет само, колико разноврсних „чувствования“ може ваше срце у се да смеети и да се увери да сте ви доиста искрено расположени и према оној владајућој породици коју год. 1848. називасте: „ова два непријатеља српска“ и „опште познати пријатељи отечества нашег“ и против којих овако узвикивасте: „Тако љубезна браћо, сви сложно против општега врага.“ (Тада се поговарало, да ће кнез Милош прећи у Србију).

Сабор троједне краљевине.

Седница 47. од 14. септ. 1869.

Председник отвори седницу у 11 сати. На заступничкој клупи бијаху и министар г. К. п. Бедекковић и одсечки саветник г. др. М. п. Шухај, Бележник Рајнер читаше записник последње седнице.

Леви барун Раух ушавши у дворану: Дашао сам високи сабор, да као уставни бан високог сабору лично мој искрени поздрав изравам (Живно!); да у очиглед законито већ устројено земаљске владе представим високом сабору три одсечна предстојника, који ће под мојом управом вршити уређене задатке законом прописане. (Живно!)

Будућ да закон мене одговорним чини, по којем ми је на интерпелацији одговорити, односно изјасњена давати, буде лично преко мојих повереника, то се налазило у стању, високом сабору већ сада изјавити, да ће та три одсечна предстојника у правили бити органи, преко који ће дужност вршити.

Дочим сам уверен, да ће високи сабор са својим уставним баном споразумно поступати, заузавши одређену ми столицу и молим вис. председништво сабора, нека изволи своју задату вршити. —

Преузв. госп. бан седе на столицу пред великим журану. Иза тога дочита бележник записник, који је председништво, након две приредбе преузв. госп. бискупа Соња и лад. Таллера, оверовило.

На предлог вел. журана пожежкога Краљевина закључено је, овај записник последње седнице од 9. т. м., у којој се је преузв. бан ишталирао, напосе штампати и јурисдикцијам поразделити.

Председник: Земаљска влада предлаже прорачун за текућу годину. Бележник Акурти прочита сав буџет.

Живковић: По пословнику нашем има се сваки предлог штампати и на дневни ред ври. Будући да је ова ствар прешна, те јој није одгађања, зато бисмо ју данас могли и на крај привести. Предлажем, да се ова основа штампа одма и чланови сабора пораздели, јер неби згодно било из одсече ју давати, него одбору ad hoc, који би имао барем 20 лица. На темељу тога операта одборскога радит ћемо даље. (Живно!)

И др. Стојановић пристаје уз Живковића додавши још, нека се закључи, да је свим саборником слободно доходити у седницу одбора, на што онази Пет. Хорват, да је то свагда и слободно било, што потврди и др. Браћ: да је ду душе био узус, ал се нека сада учини закључком предлог Стојановића, да тај обичај буде законом.

Заст. Златаровић мисли, да се неби имали свч прилози основе прорачуна штампати, навластито не именовати мировине; но код гласовања је кућа докучила по предлогу Живковића штампати ову основу, те приватно предлог Стојановића гледе слободнаг приступа свим саборником и саборске седнице.

Фодропи, извештељ одбора урбарскога, прочита извеште одбора урбарскога и предлог, нека се штампати међу чланове подела, што се и закључило; на даље извеште одбора верификационалног, по ком су гроф Кун и заступник Јаквачки Мирно Хрват оверени.

Председник јавља, да заступник враштински, Перко, полаже мандат. Сети високу кућу на закључак 6. т. м., да се има на дневни ред ставити одисе земаљске владе, којом се јавља, да је у живот ступила. На то преговори:

Живковић. Предлози у седници од 6. септ. понукане и мене, да учиним предлог: да се вис. овај одисе метне на дневни ред. Но чим смо негом чули речи преузв. г. бана, да је знан и приправан дати разјасњења буде особно буде преко својих предстојника вис. сабору, зато држим, да је непотребно, ту ишта даље радити. Уверени смо, да ће одесе влада у сабору заступана бити, и зато и нека се симпатичтер на дневни ред пређе.

Заст. Стојановић додао тому предлогу, да се има посласени ред удестити према садашњим пословним захтевом, догично допунити, на пример о интерпелација. Предлажем, да се одбору, засланому већ за суваст пословног реда, повери допунитба нужних параграфа.

Министар Бедекковић оћо да се опоје предлози Живковића и Стојановића, дочим Хрват М. држи Стојановићев сувишних, тражећи само, да се превиначи уставна основања, по којој мора свакога члана предлагатеља или интерпеланта подупрети петорица чланова. Обичај је сваку, да заступници владу интерпелирати могу и сами, без икакве подпоре. А јер је закон, кој би то установити имао, потребан већ данас, нека се недаје одбору за уређење сабора изасланому, јер би се ствар затегнути могла.

Председник: У пословнику није нигде спомена о интерпелација, а у закону о уређењу сабора стоји, да се сваки предлог има подупријети петорицом чланова, но прика нашега сабора бијаше, да је свако могу и без те петорике и предлагати интерпелират, те се је падати, да ће влада овај обичај и на даље поштовати и решектирати. Оне ли в. сабор, да се по предлогу Живковића на дневни ред пређе; затим: да се одбору за уређење сабора наложи, нека допуну пословних, именовано уставно о интерпелација?

Мин. Ведекковић оће, да се гласује за Живковићев, онда за Стојановићев предлог, дочим Стојановићев невиначе у речима Живковића никадав предлог, зато се и неможе о том гласовати. — Будући да је допис земаљске владе узет на знање, те Живковић одступио од свога предлога, упита председник: Пристаје ли кућа, да се на дневни ред пређе? те прима ли се Стојановићев ресективне Хрватов предлог?

Дочим ји је више хтело о том говорити, предлози Хрвојић, нека се та ствар доврши, јер јо

и онако је свака разправа о том сувишна, будући је светли бун мало пре направио се, да је вољан давати сабору на сваки исити најасељена потреба; а др. Филиповић, ослонив се и на то, што гледи интерпелација влада у нашем сабору обичај, кому се влада неодушуре, мисли, да зато о том што доконтат није ни потребно. И предстојник одсега Златаровић разјасњујући становиште владе у том предмету рече да би ова разпра уместна била, кад би влада на интерпелације нехтеда више одговарати по досадашњем обичају. Но кућа оће и пуним правом, да се пословник према данашњем захтевом устави, а то није наше да изтражујемо, то ће устави дотични одбор, а ми одобрити или неodobрити његов операт. Признајмо да се оће пословнику поправка, па да одбор дотични нека поправи и ствар је решена.

Преузвешени г. бан: Некоја господа или ме нису разумели, или се ја нисам доста јасно израдио. Да се дебата сврши, очитујемо оптовано, да сам вољан на сваку интерпелацију одговарати. (Живео.)

Прими се предлог Стојановића, дотично Херцовића. Председник саопшти да је допис зем. владе, којим даје за проглашење обнелити заколе хрп.-угарске, које бележени Акурти прочита.

Врлић поведе реч о питању већ негде пре заветнутом, наиме: кад има почети обвезна моћ заједнички, за Хрватску и Мађарску имајући закона? Златаровић нисмо овде компетентни разправљати, када између обвезну моћ заједнички закони, јер то установљује заједничко. Друго је питање о крелности закона наши, те немамо закона, који би уставом почетак обвезно моћи тих закона и то питање свакако ваља протрести.

Стојановић: Де факто није закона ни у Угарској ни у Хрватској, који би установљивао почетак оне крелности, те де факто закон, кад задобије вредост у Угарској, задобије њу и у нас. Зато треба што стално установити.

Председник: Влада је обрела предложити законску основу о проглашењу закона у хрватском сабору; погледом закона заједнички није компетентна што чинити.

Бенјам. Краљевић: На заједничком угарско-хрватском сабору сачињена је по чланови хрватски основа у том послу, а што је с том основом, тога сада нема.

Брлић: Што се тиче закона овде отворени, то би се одговором пресв. г. Златаровића задовољити могло тада, кад би дотична зак. основа већ овде била. Што се пак тиче закона заједнички, ваља признати, да је гледи њихове обвезне моћи мана у самој државно-правној нагоди, где се просто вели, да се закони на угарско-хрватском сабору створени, доставити имаду сабору хрватском. То је једина уставна о проглашавању закона; а знамо, да виједан закон никога везати не може долге, док није ваљано проглашен; за то ваља уставову ову разјаснити. Доставити закон, то је појам фактичан, неправан, а што даље за законом има бити, то се некаже; за то и о том има бити закон. Ми ту уставову тумачисмо логички т. ј. закон тај проглашено и ваљати га дајемо на публикацију, како она зна. Кад је логика дела тај смисо закону, за то нека се овај заузв. овакони. Треба дакле да се учини закон о том: када добива закон обвезну моћ за држављане троједне краљевине; а то мислим, нека одбор правнички, ако га јест, у претрес узме, ако га није, нека се набере. Какошита питања о том могу се решавати на темељу операта тога одбора.

Живкович жели, да се Брлићев предлог метне на дневни ред. На унит председников, да ли 15-ца подупиру предлог Брлића, бијаху за сви, и предлог тај се прогласио закључком, који ће у записник доћи, те ће му се одлучити дан за претрес.

За тога се изабрао одбор да претреса прогласивши и о земалској влади предложени, те су у изабрани госијода: Акурти, Анкер, Батаљарини, Боговић, Хорват Петар, Инкев, Јандрић, Киш, Краљевић Бенјам., Краљевић Мирослав, Куглер, Кухан гр., Куцулевић Ј., Кушевић Аур., Кушевић Свет., Мелер, Милишић, Пејачевић Лад. гроф., Филиповић, Раух Буру барун, Стојановић, Талер Филип, Вуковић Сул., Живкович, Вукотиновић. (Н. Н.)

Са конгреса по мир и слободу.

У првој седници почасни председник Виктор Хуго и председник местног одбора Ајтел заузвше председништво, и Ајтел отвори седницу. „Ми смо се сакупили, рече, да најлоданију идеју у живот приведемо, да друштвени ред на слободи оснујемо. И нама предхођећи нараштај познавао је ову жељу и тежио је да је постигне, али његове усамљене изолиране жеље, немогоше ту идеју остварити. Ми склопавамо неразрешими савез народа. Застава мира и слобода све нас позива; ја вас поздрављам у њено име, у име грађана једног савеза. Швајцарска република има моралну снагу, да се може слободно световати сврху хитни питања и њени интереса. Ал ипак ми морамо у саветовању слободу и отивнича поштовати и ја вас на то позивам. Здрав да си ти мислелати главо (окренувши се к Виктору Хигу) која си толико лепи замишља и осећаја пробудила, здраво да си!“

Барни (у име централног одбора): Рат је варварство, које цивилизација мора прогнати. Мораће се створити истинито међу народно право, а то ће само онда моћи бити, ако народи сами собом владали буду — дакле слобода сваком народу појединце! Сад су народи још робови, они се ни разговарати не могу. До сад се говорило: Si vis pacem, para bellum! А ми ћемо рећи: Si vis pacem, para libertatem! Веродно право пак може се осигурати само федерациом. Пример томе је Швајцарска, у којој 22 државе, разне по вери и језику, слободно, аутономно, мирно постоје. Ово се мора и у осталој Европи остварити. И сам Тјер је тога убеђења да је будућа форма државна, република. За развитак ове идеје требело је врло много времена, јер смо вековија живели у тами и варварству; али, у 19 веку све корача врло брзим кораком. Сад се мора испитати, да ли је могуће остварити такве идеје у Европи; говорник позиваће по томе заступнике разних народа Европских, да у своје кругу раде на том великом делу.

У програму стоји даље питање пољско, и источно питање. Ова оба одговарају потпуно цели савеза; јер од њиховог решења зависи мир. Цео савеза је поглавито политична; али и према друштвеним јадима неће савез зајмурити, јер овај такође прети опасношћу цивилизацији, стога је савезу

брига, да што већу једнакост међу људе уведе. Он позива и сацијалисте и комунисте, да своја начела слободно изјасне, али осоту нека не смеју с ума. Без политичних врлина нема републике, без друштвених врлина, нема слоге. Радионице морају се учинити и морални, и друштвени питање решити се од себе самог. Женевски конгрес је прогласио целу савеза; Бриски је почео примењивати га, Лузански је дело наставити. Уз остала сретства томе нуждан је и један лист, али тај је престао. Он позива дакле пријатеље те ствари да рука помоћи буду подизајући тога листа на ново. Поздравља Виктора Хига песника, и захваљује жениски на саучешћу њиховом у овом конгресу. И срце се мора интересовати за ову идеју. Осудимо слободну говорничку трибину на земљи републиканској!

Тег: Пошто је ово међународан конгрес, то од мора народима дати њихово право, стога он говори нељачки. 1866 год. подпалле су у Немачкој две династије у немачком народу, грађански рат, а овде не беше о ројству речи, као у Америци! Сто хиљада душа, морало је метути свој живот на коцку, за интерес две династије; тад је Европа осећала, да мора рату стати на пут, и људи који имадоме толико куражи да то формулирају основаше савез мира. Овај је држао свој први конгрес у Женеву 1867; више хиљада људи добоше на њега, али са разним начелима и напорима, заступајући разне религиозне и политичке идеје, који мишљаху, да само треба доћи на конгрес и рећи: мир! — пак је већ одмах све учињено. Ал се затим мора обавиљно тежити. Јер има само једно средство, а то је: слободно решење народа. Кад буду слободне: Француска, Италија, Немачка, онда неће ти народи видје водити рата једно против другог. С тога је најглавније: слобода! Форма је као Швајцарска, т. ј. конфедеративна република. Слобода пак сама није доста; и сама Швајцарска осећа да има и више целих неке, јер поред све њене слободе и она пати од једне болести, а то је — социјално зло.

Народ се мора ослободити социјално и интелектуално; велика маса народа, више се не задовољава протим проглашењем слободе; она под тим разуме побољшање материјалног стања и самосталности, без тога је народу слобода праван јек. Ми смо већ у Брну изрекли, да се морају укинути стојеће војске, те вкрпоје народне солдатске тиранство. Друга тачна је: одељење цркве од државе. Религија је ствар приватна као и љубав, она нема ништа заједничког са државом и са јавним животом; историја доказује да је црква увек била подлора тиранји. Треће: већ смо у Брну говорили о социјалном питању; без решења истога не може бити праве, трајне слободе. Ако и. пр. жена не дође до свог правог достојанства, она не може бити добра васпитатеља, ма да она са свим други делокруг има. Зар нема сваки човек друго нешто занимање, и олет је самосталан; зашто неби и жена тако исто била? Ал то сад не снада овамо: По ми олет и нисмо дошли овамо да само о миру говоримо. Мора се велики ток мисли преправити; — овде набраја тачке које су у програму постављене и изјављују, да ће и сам понавшче о овој трећој тачки, у четвртка кад на ред дође говорити; и завршује: Треба храбро и одсудно ићи напред, па ако се тако не може доћи цели, а оно и — револуциом!

Сад се диже Виктор Хуго. Он рече: Немам речи, да изразим, колико сам обузет дочеком, који ми је указао. Моје узбуђење посвећујем конгресу. Грађани! Ви сте добро учинили, што за место нашег саветовања изабрасте племениту отачину Алпа. Она је прво слободна, друго узвишена. Замете, у близини ове чаробне природе и прстоји да човечанство своја саветовања држи, где се међу осталим и о томе већа да више не буде рата. То чините добро, и хвала вам. Једно је питање на овом конгресу, које вам влада. Како сте ме почастили том чашћу да сам ваш председник, то ми допустите, да то питање означим. Ја ово то чиним у неколико речи. Ми сви који смо овде, шта хоћемо ми? Мир! Ми хоћемо мир, хоћемо га са свом толиком душе наше, хоћемо га безусловно међу човеком и човеком међу братом и братом међу Кинином и Авелом; ми хоћемо вечито утољвање страсти мржње. (Дуго одобравање.) Ал овај мир — како га ми желимо? Желимо ли га по сваку цену, под сваки услов? Не. Ми га нећемо са понућеним леђима, са понућеном главом. Ми већемо мира под десотизмом, ми нећемо мира под батином, ми нећемо никаквог мира испод скиитра ниједне владе. (Живео!) Први услов мира јесте ослобођење. К овом ослобођењу на сваки начин нужна је револуција, која ће последна и један рат, који ће крајњи бити. Онда ће бити свему крај. Мир, пошто ће бити неповредив, биће вечан. Онда неће бити господо ви царева: прошлост ће сасвим нестати. То је што ми оћемо! (Безкрајно одобравање.) Ми оћемо да пук живи, ради, купује, продаје, занима се, говори, љуби и мисли, али све то слободно. Нека буде школа, које ће грађани подизати, и онда неће бити невоља који инспитуте подижу. (Одобравање.) Ми оћемо велику континенталну републику, ми оћемо сједињене државе европске, и ја завршујем с речју: Слобода је цел, а мир је резултат.

(Продужиће се.)

ДОПИСИ.

Тител 3. септ. Као што обично сваке год. у ово доба бива код нас „егзерцир“ целог батаљона, тако и ове јесени, који још није свршон, беху 2 ђенерала, ф. л. из Варадина и Криж из Земун, први је отпашао, а други је остао још овде; приликом прављења маневра обично сви „аурукују сак унд пак“ тако прекјуче један прост војник рече капетану Шроту из Чуруга, ја сам господине јуче носио „feldkessel“ данас нека носи други, капетан се продере на, да мора и данас, овом неби право, ал капетан Шрот ни пет ни шест, већ сабљом па по глави, тако га удари да му је крв потекла, солдат онако крвав дочека ђенерала, кад је из стана изашао, и онако крвав тужио му се, ђенерал нареди одма судску истрагу. Видићемо оћели овде добити Шрот „zur Rechtfertigung“, или ће бити и он и војник за невинне проглашени. Није-ли то прави пашалук, питамо ми

г. капетана Шрота; је ли Његово Величество тако закон кадгод санкционирало, да могу капетани слати соло-адресе патријару, и сабљом војнике по глави ударати? Господо, проучите боље ваш реглама, да се пред светом неспрамотите у 19. веку; ми мислимо да сте се доста обрукали при визитацији, која је јуче била, кад вам ђенерал своје негодовање изриче, да није задовољан; ништа није чисто и у реду нашао; (нашао би све чисто и у реду, само да су ојидири могли произвести, што је команда за сабор хтеле.) Ви ћете господо, кад ово прочитате рећи, то није истина, ал ми вама велимо да јесте; није сада време оно да ви с пуштеним сабљама по калдрили звекот правите, а народ као стоку сматрате.

Шиклош 4. септ. Пре неколико дана доби овдашње србско општество од окружнога г. прете писмену изјаву свога негодовања; ђутањем прелазим све оне врсте које се обштине тичу и само ђу србском свету објавити начин којим је г. прота наумио овдашњу омладину пред нашим старијима да опрни; бележећи врсте којих се на омладину односе, а остало пак остављам свестним обштинарима нека сами са г. протом разправљају.

Прво и прво, наслов је писма, греко-источној обштини у Шиклошу!... даље сљедује лист исписане артије док незапоче: „Са сумњом мало пре реко ако одбор црквени, кому у дужност спада црквена и школска дела разгледати, — при тамошњој обштини постоји? тога ради што по изгледу на садашње понашање дела обштине Шиклошке налик закључити као да ви име православно источно склоњенисте одбацити и ко подижућој се реформацији приступити, гди не само одбор и старешина црквене, него и жене и слушкиње, деца мала, и недозрела омладина црквене и школске послове пресућују и разправљају, гди слуге у име своји господара са страним људма коршпенденцију воде.“

Што се обштинара тиче нећу ни речце да споменем, но за сваког мог брата од омладине главом јамчим, да не само да нисмо склоњени нашу највећу светињу име православно одбацити; но смо готови и последњу кап крви за ђу својеручно издочити, и да ми никаквој реформацији која по појму г. прете постоји нисмо вољни приступити, но јавноме делању на пољу народног напретка, но на којем се непретресава изриком само вера, као што то неки греко-источни свештеници па и сам г. прота сватине, но све у опште што се наше вере и народности тиче; а оне ништаве речи де покуните и шегрте и слушкиње, не сматрамо ни ушта до за празну клевету, на које није вредно одговорити.

Даље на једном месту сљедује: „Пронашају се гласови по народу, да многе обштине, пак и шиклошка с коловођама подижуће се реформације једно мисло и да су склоњени православно матер цркву гди су их родитељи саветовали, да ће место њи верно Богу служити, њена хиљадама улепшавана облика опустити, православи крој њен порушити и у реформатску молитвену стају!!! преобразити; гласови пак такови у Шиклошу обштиншавају се тим, што тамошња обштине и недозрела омладина њена, ни једне прилике не пропуштају гди православне вере и цркве старешине и управитеље јавно пред целим светом гаде и срамоте, као варалице и обећања? по народу опадају јошт на већу погрду њену отеческе совете и ушугства њева, за лаж и обсену оглашујући на вагри спаљују и уништавају.“

Варате се пречестнијши господине, да ми као најискренији бранитељи наше миле вере православне и у длаку оћемо њену свету цркву да наружимо, но шта више! шта икада у њу дометнути буднемо, застаће и нама и њој на дик у понос служити.

А при свем том што ви нас недозрелом омладином и још којокаквим имонима називате, ипак нећемо никада допустити у цркви и команди оквира када се поремети да и један дан неоправљено остаре, као што ви допустите преч. госп. у својој собственој цркви, да тело нашега спаситеља две године на сред иконостаза, за који се ви као сајати борите без главе на сломијеној дољној части крета измодовано стоји!!! и напоследку да исти образац ебезглављена распетија спаситељова баш оне особе о свом трошку оправити даду, које овде највећма дишу духом недозреле омладине!!!

Није ми намера овде остале вреле мане ваше на свет издати, но вам толико изјављујем, да од сада никога ни зрелим ни незрелим неназивате, ако сте жељни да вам се достојно поштовање одаје, а што се пак послана совета управитеља наше цркве тиче, у удаљеном свету од србства први пут га добисмо на нашу жалост, па и то напуњеног, оним духом од којег се бојимо, као од љуте змије; напуњени горки по нас речи неслоге и раздора од који се већ једном на којим начином спасти желимо.

Маните се дакле пр. гос. нас опрљавати и међу нами омразу правити, но притеците кнами као наш свештеник, наш учитељ са срцем

пуним некористољубиве љубави (никад ни до века У.), учени нас науком христовом; а не претњом како што су остали изражаји вашога писма. — Приповедите нам, да ви нисте само човек греко-источног вероисповедања, но да сте и ви Србин, да и ви љубите србску народност, као што је ми љубимо, онда ћемо ми вас разширеним рукама дочекивати, и као најпречег сродника поштивати, онда ћемо увидити, да и ви дишете за србством.

Угарска.

31. пр. м. држан је у Пешти велики збор од преко 3000 раденика. Ту је прочитано, како је збор, који је изабрао 10. авг., био код грофа Андришија и тражио да се раденицама јевтини станови набаве и нашто је Андришија одговорио да им влада то не може набавити, јер она не може на државни рачун издати раденичке куће, почем би је много скупле стале. Обећао је само, да ће се влада постарати да сагради неколико великих шупа у којима ће се моћи и зими становити. — На овом се збору говорило још о манастирима у Угарској. Многи су беседници говорили, да се укину сви манастири, јер су, говораху, то противу природне, неморалне и понижавајуће установе, јер су то гњида за лешице и неваљале. Познати беседник свештеник Ронге доказао је, како је у Белгији 1829 године било 300000 сиротиње а манастира 260, а кад је 1856 год. број манастира порастао на 700, онда је у земљи било и 900000 сиротиње. Год. 1829 било је 54 ванбрачна детета од 100-тине, а 1856 год. било их је 80 од 100, т. ј. само је 20 деце рођено у ваконом браку. — После тога закључено је, да се што пре укину манастири као неприродне установе, као места лештовања и свакојаких порока и као заводи који толико раденичку снагу држави одузимају и да се приходи одатле употребе на школе, на народно благостање.

„Хол“ се веома жести на садању владу због Реке и љути се што ова тобож потпомаже неке тежбе југословенске. У својој љутини овако се изражава: Право Угарске на Реку не побијно је и јасно, на с тога је не треба жртвовати за љубав неких призрева. Ако је Река уступљена као не посредна илацина само ради измирења Хрватске у Угарској, онда је то измирење веома скупо стало. На сваки је начин у интересу Угарске да одржи пријатељске сношаје с Хрватском, али никако није у праву Угарска да потпомаже сањарије југословенске. Агарска се не можа изључиво обирати на симпатије хрватске, она треба да гледа најпре своје сопствене интересе, који су данас много јача свева, него ли највеће и најтоплије симпатије; с тога је дужност садање владе угарске да безобзирце реши питање речко што пре.

СЛАВЕНСКЕ ЗЕМЉЕ.

ПРНА ГОРА. „Политици“ пишу из Беча: Данас одлази г. Радоновић, ајутант кнеза црногорског, у своју постобину, пошто је извршио своју мисију у набављању машина за грађење фишека. — 2500 острагуша по Крињком систему у Русији уведено, које су овђе биле наручене већ су давно у Првој Гори, и сада за то оружје кнежева је влада набавила речене машине, да буде приправна против сваке евентуалности, којима ће у самој земљи металне фишеке производити. Ова мера с правом се може сматрати као један акт опрезности, пошто у случају рата, свесим би било забрањено у иностранству набављање муниције.

РУСИЈА. О реформама које се у најновије време у Русији уводе, овако пише „А. Алг. Јајт.“ Иза извесних политичара, који с тога што мрзе на Русију тако далеко терају, да јој одричу сваки напредак и уверавају да су све те реформе само на артији. Овако мишљење овде је погрешно, јер ти политичари навлашце пристрасно гледају на Русију и на дела руска. Русија је смотрено притла измене положаја светских, постепено се развијала у свима струмама јавног живота и уводила оне реформе, које одговарају организу њеном. Од Петра великог па до данас у Русији је поред абсолютног начела свакада владала сила разума спојена с логичним посматрањем, што се на против у другим једноликалним државама понавјаше а скоре и сагда занемарује. Па с тога руска политика с дана у дан већма напредује, док друге државе таквог карактера опадају и опаде су. Особито у најновије време од како је цар Александар II ступио на престо учињене су огромне измене. После слобођења мужака, овог јединственог и по сво човечанство изредног дела последовале су и друге реформе у разним управама и правосудју, па најпосле и у самој војсци, која је ослонац абсолютне државе, наступило је после крмиског рата са свим нов дух, који је потпуно мајданао руску војску с осталим војскама европским. Йуди који нису кадри да схвате положај руски, који никад ни врсте из руских ноина прочитали нису, а овамо су олет ради да о појзи осуду изреку, мисле да је сад у Русији онако као што је најкада било, а на име да се у Русији само с кнучом може што учинити. Који је противан оваквим напорима тих политичара, тај се одма сматра за реакционара или за потлаћеног агента руског. Ал на срећу у дањашњој Русији не влада кнута исто тако као на пример у Аустрији или у каквој другој европској држави. И сам руски војник ослобођен је батина исте онако као и аустријски и пруски, а погледамо ли на најновији њихов војнички казнени законик, то ћемо у њему увидети највећу либералност и човечанство, које ћемо узалуд тражити у другим војскама. Пређио најпосле и на јавна претресања у политичком животу — а то ће рећи о слободној штампи. — Ова да душе још не постоји у Русији, ал сваком журналисти стоји до воље или да се подвргне цензури, или да нева о њој да је жива, на тим начином слободније претресају унутрашње ствари, него они у неким западним државама са либералним фразима оивеном слободном штампом. Тако се времена мењају, а у љима и људи и државе! У најновије време ради се у Русији и о томе, да се реформилу поротни судови и да се укине прогниство у Сибир. Овакве политичко-социјалне реформе може само онај не правнавати, који навлашце оне пристрасно да суди о Русији.

Нови Сад 11. септ. У Загребачкој сав. седници од 6. септ. ставио је г. Јов. Живковић на просветно одељење зем. владе следећу интерпелацију: Јели влада знала за начин састанка србског конгреса у Карловцима, је ли она знала за радњу његову, и по томе и за разрешење његово, и јели она у овом последњем судолова, и на ком основу. Радо знали смо, какав ће одговор бити, а још више, ако нам одговор повода да разумети, шта је повод тој интерпелацији било?

НОВИЈЕ

— П. Лојд* доноси да је — турски кабинет одговорио на Петине ноту, којом пита кнеза Николу за цел његовог оружања, које већ дуже од година дана чини. Ова нота на сваки начин неће повољни последица по турски кабинет имати, јер кнез Никола неће хтети напустити традиционалну политику свога народа, по којој никад Црна Гора као независна, није допуштала „странцима“ да се мешају у унутрашње ствари њене.

Кнез није још до сад никаква одговора порти дао, а оружање иде својим током даље, што је за цело према турској понајбољи одговор.

Порта прикупила војску на граници црногорској.

— Конгрес за мир свршио је своје седнице у Лузани 7. тек. Виктор Хиго држао је закључну беседу у којој одружења социјализма са републиком, чији опас од исчекива од једне јаке револуције. Закључци конгрески своде се на: федеративну републиканску владу, укидање постојеће војске, заведење милитарске системе, бесплатна обилгатна настава, укидање сваке посредне царине, накнада исти непосредним прогресивним издавањем и укидање смртне казни. Конгрес се развишао усклицима: „да живи универсална република!“

— Из Филадельфије један брзојав „Тајмов“ доноси да предлог владе сједињени држава побуђује опште негодовање и да је од мадридског кабинета одбачен. Мисли се да Шпанија неће никад преговарати о продаји Кубе и да је у томе подпомогнута од Аустрије и Француске.

— Кандидатура војвода од Генује на шпански престо отима међу прогресистама и демократима. — Званична „Газета“ доноси декрет којим се на Куби уводи слобода вероисповеди.

— У Цариграду се очекива 144760 наређења пушака у Бостону (северна Америка).

— Званично се тврди од стране Турске да се није ниједна сила мешала у развој турско-мисирску. Подкраљ се оградајује против шест тачака визировог ултиматума.

— При првом читању Смолкина предлога, да се нешто посланица у рајсхат, гласовањем поимено одбачен је са 57 против 55 гласа.

Које име подпуније и јасније казује идеју уједињеног младог Србства:

„Омладина“ или „Млада Србадија“.

Идеја уједињеног младог Србства обухвата ове појмове: народност, народно јединство, народну младост.

Јављајући се као Заставни извештај „са омладинске скупштине“, брат Л. Томановић доноси (у 105 бр. „Заставе“, од 5 септем. т. г.), да реч „омладина“ изражава: и јединство и младост, и народност. Он се позива на разлоге дра Коштића, на вели: „омладина је потекла из народности, и зато не може бити омладина, а да не буде Србин“; даље, „сам појам омладине не може се представити без јединства“; најпосле, „младост се по превосходству у омладини огледа.“

Наравно, ако ће се произвољно тумачити реч „омладина“, онда нема шта се под том речу не може представити. Али, питања да се шта реч омладина у истини значи, онда се нема куд него пријавити, да се у тој речу „младост по превосходству огледа“ и ништа више него младост: Име омладина „потекло је, вели брат Л. Т., из народности, али је питве из које народности. Има толико примера, да се може припадати омладини, а да се не буде Србином. Позната је н. пр. у Француској омладини (којој је Бастија посветио своје економике хармоније); даље, Италијанска омладина (којој је слави агитатор Мазини управљао своје посланице, пре као и после уједињења Србске омладине); па онда, Чешка омладина, Словачка омладина и др. У својим одлукама, младо Србство наречно вели: да „сматра себе као члана омладине свију Славена“... — „Сам појам омладине не може се, додаје брат Л. Т., представити без јединства“; али је питање каквог јединства. Нама је стало до народног уједињења за слободу и напредак; а знамо, да је омладине може летети од уста до уста, а да се и неснева о народу, о слободи и напредку. Да се у омладини младост огледа, то стоји; само је питање чија младост, јер је нама стало пре свега до младости Србског народа.

Да се неупуштамо у даље разјасњење речи „омладина“, кад се једини питањем дају побити сви они наводи, по којим би као та реч изражавала и народност и народно јединство. А то је ово питање: ако би реч „омладина“ изражавала и народност и јединство народно, онда ништо би јој требао још и онај придев: „уједињена Србска“... ?

На кад је јасно, да реч „омладина“ без придева „уједињена Србска“ не изражава идеју

уједињеног младог Србства: онда зашто да се смислом о њој представља то што она, за себе узета, не изражава?!

На приговор брата Л. Томановића, да „Србија и Србадија може бити, а да не буде омладина“, ја одговарам, да нико није ни доказивао да „Србадија“ значи и „омладину“. Србадија значи Србство у својој народној заједници; да би се означила и младост Србства, преднеће јој се придев: млада. А брат Л. Т. добро зна, да је заист младог Србства узето име: млада Србадија.

Да изгледамо још и у „Српски Рјечник В. С. Караџића“.

Ево како се у том речнику тумаче речи: омладина и Србадија:

I.
Омладина f. etwās Junges (Kinder, Nachwuchs im Hause, suboles:
Зашт' обеси двоје деце наше,
Нама царе нашу омладину —.

II.

„Србадија, f. (collectivum) das Serbenvolk, Serbentum, natio, gens, Serbi“

Србадију око себе рабри —.

Ко збиља „разлога“ хоће, ёто му разлога! — Овом приликом нека је на знање брату Л. Томановићу, да у моме писму на уредника „Заставе“ није питање ни о чијој намери, него о начину извештаја „са омладинске скупштине“. Да је начин тога извештаја био заиста такав, да би се по њему могло извести, као да се младо Србство дели на „верне“ и „неверне“, томе је најбољи доказ сопствено признање брата Л. Томановића, признање да је „погрешка у ставу: који су се заверили омладини“. Намера може и најбоља бити, али кад се нема начина, кад се из средине Србске омладине гуди о деоби њених чланова на „верне“ и „неверне“, о „правним насловима“, и т. д.; онда се противу себе даје оружје противницима и непријатељима младог Србства.

Јели моја реч „партијачна“, или „непартијачна“, то нека пресуде читаоци, пошто чују још и стенографски извештај о радњи четврте скупштине уједињене омладине Србске.

У Новом Саду 6. септембра.

В. Јовановић.

ИЗЈАВА.

У броју 107. „Заставе“ ов. год. има један допис са потписом „Б. Р.“ у коме се подишана управа банке позива, да стане на пут разпрострања сумњивих гласова о стању банке и кредит јој одржи.

Управа банке досада није нашла за целосходно ништа јавно преговорити ради своје обране, пошто јој је радња без прекида била чиста и правилна, о чему се сваки интересанат могао у свако доба уверити. Али овај допис у Застави, и неоправдани гласови, који се разнесе, и који можда смераше, да јој нашкоде, дају јој повода да и она свој глас дигне, не у своју обрану, него да неосноване а можда и злонамерне гласове од себе одојје.

Ствар стои овако:

Кад недавно бечки и пештански трговачки институти, поглавито услед болести Наполеонове бисе погресени, и новосадска банка мораде из опрезности предузети неке мере, како је критичне околности, које наступиле, неби у редовном послу изненадиле. Мораде нарочито повеће количине новчане исплаћивати само на одказу, једно што је и она имала своје готовине у горњим инстатутима, па их због тамошње велике окупиде у новцу није могла у свако доба на расположење добити, а друго што је хтеда и свој новац имати у преправности, кои је дојако и без одказе исплаћивала, да би с једне стране овом институту што боље кредит умножила, с друге пак стране публици припомогла и њеној угледности одговорила, према по штатутима није била на то обвезана. То је можда дало неким повода, да посумњају о добром руковању банке, али, као што се види, без икаква основана разлога.

Ако су пак поједини приликом опште новчане кризе какву штету претрпили, такова се нимало не може тицати банку, него и јединих особа, које на рачун банке по смислу штатута нити су могле нити смеће какве спекулације водити, па ни штету јој нанети. Могле су највише кредита у њој имати, али у толико, у колико су та сигурном залогом ујемчили.

Дакле у колико равнотежни гласови иду на сто, да баце какву сенку на уредно и солидно руковање банке, или јој кредит наруше, подишана управа проглашује те гласове за поспе неосноване, и свако сумњичење свечано одбија.

Да су пак ти гласови неосновани, показује само реално стање банке. Јер да је то стање и најмање поремећено, неби јој акције непрестано тако стајале, да се једва и по добру цену могу добити.

У осталом сваки, ко по смислу штатута има на то права, може се о правилном и уредном течају банке уверити, и управа ће му у свако доба радо отворити своје књиге, а на концу овога месеца предаће јавности и извештај о радњи банке за последње време.

Зато свако даље разлагање у овој ствари ва излишно налази.

У Новом Саду 10. септембра 1869.

У п р а в а

прве бачке трговачке и прометне банке.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

К. и др. Пешта 7. септ. — Услед не престаног падања цене на страним пијацама, житна радња је и код нас врло слаба, и ма да је дозв врло слаб, опет су трговци морали јестивоће неке устунке учинити. Обрт житни износио је данас око 100,000 мгр. које су понајвише мланари узимали. Шпекуланти и експортери уздржавали су се од куповине. Рај је такође услед слабог потраживања јетвиније давана. Јечам се још никакво не доноси. Кукуруз је такође јетвинији, и у куповини на месгу, и у погодби. Зоб, по старом.

Ми бележимо: Шен. бан. 84—89 фун. 4. 0—5. 0. Лошија 82—89 фун. 4.20—4.40. Обична 4.77 1/2. Рај 2.90—3.10. Јечам 2.25—2.70. Зоб по квалити 1.75—1.90. Кукуруз 2.55—2.65. Свињска маст 42.50. Шљиве босанске 10—11 ф.

Пештанска берза и житара од 9. септ.

Цене ране.	Обрт.	Тежина.	Цена од ц. цент.
Жито бан. ново	слаб	83	4.05—4.20
" " "	"	84	4.30—4.45
" " "	"	85	4.60—4.70
" " "	"	86	4.75—4.85
" " "	"	87	4.90—5.—
" " "	"	88	5.05—5.10
" " "	"	83	4.15—4.36
" " "	"	84	4.40—4.55
" " "	"	85	4.70—4.80
" " "	"	86	4.85—4.95
" " "	"	87	5.05—5.05
" " "	"	88	5.15—5.20
" " "	"	83	4.05—4.20
" " "	"	84	4.30—4.45
" " "	"	85	4.60—4.70
" " "	"	86	4.75—4.85
Раж нови	"	78—79	Долж. ауст. мер. 3.05—3.15
Јечам	"	68—70	2.40—2.65
Зоб	"	44—48	1.85—1.95
Кукуруз бан. ст.	"	"	2.35—2.40
Пасуљ	"	"	85
Проја	"	"	80 2.30—2.50

Курз ефекта.

	нов.	роба.
Уг. жељез. зајам а 120 ф.	102.50	103.50.
Англо-уг. банка	98	100.—
Уг. опште кредит. банка	96	97.—
Франко-уг. банка	67	68.—
Уг. хипот. банка	67	68.—
Уг. земљишна кредитна банка	90.50	91.50.

Телеграм бечке берзе од 10. септембра.

5 проц. метал.	—	59.—
5 " " мај.	—	—
5 " " нов.	—	—
5 " нар. зај.	—	68 10.
1860 држ. зај.	—	93.50.
Анц нар. банке	—	718.—
Кредит. ајције	—	266 50.
Лондон	—	122.45.
Сребро	—	120.15.
Дукати	—	5.84.
Уг. Разтеретнице	—	78.50.
Темшис.	—	76.—
Брдељске	—	77.—
Хрв. слав.	—	82.—

Ред пловидбе.

Од Новог Сада у Пешту: сваки дан 12 сата у подне.
Новог Сада у Земун: сваки дан у 1/2 8 сати пре подне, окром петка.
Новог Сада до Оршове четвртком 1. сат ујутру.

Стање воде:

	9. септ.	4'	5"	преко 0. оп.
Пешта	"	4'	5"	" " "
Пожун	"	4'	0"	" " "
Бездин	8	4'	8"	" " "
Осек	"	3'	1"	" доз.
Сегедин	9	2'	3"	" онад.

ОГЛАСИ.

ОБЈАВА.

Од стране суда слаб: краљ. вароши Нов Сада овим се на основу судског рјешења од данашњег сви они позивају кои мисле да наследно право по Фени удовој Дугић над кућом парц бр. 3139 у Нов. Саду имају, да се за 45 дана са писмени докази код суда овог пријаве, што ће се инаде кућа Ката Латичаћ рођ Дугић предати и тргововно ирписати. У Нов Саду 16 августа 1869.

Јован Радовановић с. р.

варошки судија

Имра Балла с. р. 254—2—3
подбележник.

ОГЛАС.

У једној малој породици, које је старешина и сам био професор и близу школе обитана, примају се ученици ниже гимназије у препитаније и конак. Даља известија код уредништва овога листа. 261—1—3.

МАНУФАКТУРЕ ТРГОВИНА.

Браће Максимовића
у Панчеву,
потребује више старијих и млађих спомоћника. Писмене и усмене препоруке имају се на њих што скорије управити. 255—2—3

Бр. 2526.

ЕДИКТ.

Од стране суда ц. кр. тителског батаљона овим се објављује: да је на потраживање одобрена извршна литигација у дољњем Ковиљу под бр. 109 лежећег „шилд бирцуза“ са свим

споредним сградама, кућом и шталама на простору од 300 квад. фати по процени од 350 ф.р. одређена, и за предузеће исто остављено термин на: 24. окт.
" 21. нов. } 1869 по рим.
" 19. дек.

с тим додатком: да ако при првој и другој продаји неби цена куповина стигла или прстигла суму процене, да ће се на трећој продаји и испод процене продати.

Они који би вољни били купити ово имање нека се у назначене дане у 3 сахата подне нађу у дољ. Ковиљу на лицу места, подне нађу у дољ. Ковиљу на лицу места, протокол процене, табулар екстракт и условне продаје моћи ће се међутим и у канцеларији суда батаљон. разгледати.

Тител 9. септ. (рим.) 1869.

Блумел с. р.
капетан.

257—2—3

Бр. 3144.

ЕДИКТ.

Од стране суда ц. кр. тителског батаљона овим се објављује: Да је на потраживање одобрена извршна продаја у Чуругу под бр. 171. лежеће непокретности пок. Јакова Комаана састојеће се из једне куће са споредним сградама и 800 квад. фати плаца у процени 1500 ф. а. вр. и одређена на: 17. окт. } 1869.
" 14. нов. }
" 12. дек. }

по римском, с тим да ако при првој и другој продаји неби цена куповна стигла или прстигла висину процене, да ће се на трећој продаји и испод процене продати.

Они који би желели купити ово имање, нека се у одређене дане у 3 сахата по подне пријаве у канцеларији чурушкој; протокол процене, тргововицу и услове литигације могу се међутим видети и у канцеларији батаљонској.

Тител 6. септ. 1869.

Блумел с. р.
капетан.

256—2—3.

Бр. 3219.

ЕДИКТ.

Од стране суда ц. кр. тителског батаљона објављује се: Да ће се на сопствено потраживање Саве Секулића тргов. у Тителу на дан 5. октобра по рим. и идући дана обављати јавна продаја разног дућанског еспапа за готово. Продаја ће почети сваки дан од девет сахата у јутру.

Они који би имали вољу да што купе, нека извољу у речоне даље на лице места дођи.

Куповна цена полаже се одмах.

Тител, 12. септ. 1869.

Грегер с. р.
мајор.

258—2—3.

Стечај.

У овдашњој србској општинској школи уарзено је учитељско место. Плата је на тодну 126 ф. а. вр. 1000 ока жита 6 хвати дрва и 6 фун. свила са слободним станом. Ко жели ово место добити нека се до 25 септ. ове године на призивно школско одбор обратити. Сомборски препаранди имају швенство.

У Шуљу 15. авг. 1869.

260—1—1. Црквено школски одбор.

Стечај.

У Пачетину отвара се стечај за учитељску штацију. Плата је 300 ф. а. вр. и то с почетком нове године 1870. и 1 хват дрва за њега, и 4 хвата за штољу.

Простори имају прошенија инструјана, заједно са сведочењем практичног курса, на честејши конвентуријум управљена, долуподписаном доставити за месец дана.

У Шиду 1. септембра 1869.

249—3—3. Димитрије Марковић,
протоп. вуковарски.

Продаја куће и земље
У СЕНТИ.

У недељу 21. септембра (3. октобра по р.) о. г. биће у Сенти јавна литигација непокретнога имања пок. Филипа Ђурђевића, које се састоји из куће на пијаца до варошке куће под бр. 705., из седам ланаца орање земље и једнога винограда од 1 ланца и 700 квадр. хв.

Услови литигације могу се сазнати код среског суда у Сенти. 253—2—3

ОБЈАВА.

Од стране магистрата вароши Бел. Бечкерена овим се објављује, да ће се парошка калдрина, три годишња, сви недељни, и један четврти годишњи занар, који у месецу маргу пада, 21. септембра о. г. на три године, почињући од 1. јануара 1870. под закуп издавати.

Држаба ће се реченим дану у 9 сати пре подне у магистратској дворани држати, на коју се сви зивају, да се услови дотични сваки дан овде видити и прочитати могу.

Од магистрата вароши Бел. Бечкерена дана 20. августа 1869.

Петар Јовановић
вар. судија.

247—3—3.

Уредник и издавањел др. Свет. Милошевић.